

Nr. 63.

Brasovu,

10. Augustu

1857.

Questa eea de dñe ori pe s-petemană
adeca: Mercurea si Sambata, Fdje'a
candu se va puté. — Pretiul loru
este pe 1 anu 10 f.; pe diumetate a-
5 f. m. c. intaiutru Monarchie.

Pentru tieri straine 7 f. pe 1 sem., si
pe anulu intregu 14 f. Se prenumera
la tote postele c. r., cum silla tot cu-
noscutii nostri DD. corespondinti. Pen-
tru serie „petitu“ se ceru 4 c. m. c

GAZETA TRÂNSSILVANIEI.

Monarchia Austriaca.

Partea oficiosa.

Maiestatea Sa c. r. apostolica cu resolutiune din 26. Iuliu a. c.
a binevoită a denumi pe profesorul straordinariu la academie a. c. r.
de drepturi in Sibiu, Fridericu Schuler de Liblo y de pro-
fesoru ordinariu la acelu institutu.

Serenitatea Sa Domnului gubernatoru a denumită pe actuariu de
cercu Valentini Trubrign, Antonu Edy si Samuele de Szal-
lanczy de concipisti locotenentali.

Sibiu, in 13. Augustu 1857.

C. r. presidiu locotenentalu ardeleanu.

Presiedintele tribunalului apelativu serbo-banaticu a denumită pe
sublocotenentulu din reg. gr. germ. banaticu Const. Lovanovich
de oficiulu de cl. II. la tribunalulu din Becichereculu mare.

Calatoria Maiestatei Sale c. r. apostolice in Ungaria.

In Körmentu care e unu orasielu placutu cu zidiri frumusiele si
numera abia vr'o 3500 locuitori avá Mai. Sa o stralucita primire la
graful Batyányi. Dupa ce palatiulu lui, care are un'a piatia larga
inainte, da o privire minunata, apoi stilul lui inca incanta pe cei ce
au gustu la architectura. Aici descendendu Mai. Sa avú multumirea
a vedé intregu palatiulu, gradinile si parcurile cele minunate, seminate
cu deosebita pomeria prefacute intr'unu adeveratu paradisu pamene-
tescu. Mai. Sa primi aici o dinea in salonulu din gradina cu suit'a
sa care pe lunga gr. Grünne era numerósa, in timpu ce gradina era
plina de privitori. In murgitulu serii incepú illuminativnea parcului,
care cu diversitatea coloreloru si refrantulu lumineloru pe verdeatia
fascina gustulu spectatoriloru, ca unu capu de opera, ce pote produce
art'a pirotehnica. Unu efectu magicu lasă acésta illuminatia in privi-
tori. In piati'a cea preserata cu arbori se afla o festivitate populara,
cu o tribuna imperatésca in care se sui Maiest. Sa cu graf. Batyányi
si privira la joculu nationalu „Csárdás“, care se juca cu entusiasmu
straordinariu, pe candu de o lature se frigeau 2 boi spre a se tracta
poporulu si se da cepuri la buti de vinu. Tota localitatea era ilumi-
nata si in urma representantii comitatului Castriferu facura si unu
conductu cu faclie.

Diminétia calatorira inaltii ospeti catra Keszthely si in silb'a de
fagetu asteptau campanati multime da locuitori, carii primira pe Mai.
Sa suptu arcuri triunuale. Pe la 2 óre dupa prandiu ajunse Mai. Sa
in Keszthely, care e Como alu Ungariei, la laculu Balatonu, (Platten-
see). Aici sú Mai. Sa primitu de unu banderiu cu multu entusiasm.
Tote comunele din giurulu lacului erau reprezentate la acésta primire
care nu cese cu nimica celorulalte primiri precese. —

Maiestatea Sa descinse aici in Castrulu gr. Festetics, si primi di-
versele deputatiuni.

In 13. sosi Mai. Sa in Vesprimu pe o tuba cu vaporu pe laculu
Balatonu totu intre primiri entusiastice, mai vertosu la Somogy si la
apele minerale Füredu. In Vesprimu visitá Maiest. Sa institutele si
primi audientii cu multa gratia.

Partea Neoficiosa.

TRANSSILVANIA.

Brasovu, 21. Augustu n. Focul artificiosu, destinat pen-
tru diu'a nascerei Inalt. Imperatu, se execută eri séra in tota pomp'a
de artistii D. Ulrich si Fried. — E deajunsu a atinge, ca aplausele
publicului au datu testimoniu DD. artisti de cea mai indestulata mul-
tiamire. —

Din Branu, 19. Augustu. Aici in fundulu tierei si la spatele
Bucieciului inca se serbă diu'a nasceri si inaltatului nostru imperatu
FRANZ JOSEPH I., de catra tote comunele cu o fiésca bucuria si
pietate. — In séra de 17. spre 18. Augustu se facu o illuminatiune
frumósa, care in centrulu acestei comune amesuratu impregiurariloru
locali facu nu pucina impresiune. — Suluri de focu se pareau ca se
finalia si incungiura cu deosebire cas'a comunale, unde astazi se afla
deregatoriulu locale Braneanu; asemenea si din vecinele locuintie lu-
minatiunile faceau nu pucina impresiune. — Unu bubuitu de arme
duratoriul pene preste medianópte din partea unoru militari aci afla-
tori cum si din a unoru privati dede o facia straordinaria sérei ace-
stia; mai incolo una musica armoniosa din partea antistitelui localu
redică si invioia illuminatiunea preste asteptare.

In diu'a nascerei pe la 10 óre se tienu si servitiu divinu in
tote 10 subcomunele Branului, cu deosebire in se si forte frumosu sú
acestu servitiu in beserica centrale din Moieciu de josu, unde in fine
se incoronara rugamintile indreptate catra Ddieu pentru indelunga vi-
etia a bunului monarcu si cu cantarea imnului popularu prin cativa
teneri studenti. —

Urbea mare, 10. Iuliu. Pentru unele grautati impedecatórie
nu me aflai in stare a ve comunica vreunu programu despre starea
si statistica gimnasiului din Beiusu, in se nu volu amana a o face a-
césta catu mai curundu. Pena atunci primiti scirea, ca fructele de
campu séu cerealele au priit pe la noi forte bine, in catu se poate
dice, ca ele se afla acum in abundantis, in se porumbulu (cucuruzulu)
sea uscatu pe multe locuri de neaudit'a seceta ce dominéza pe aicia,
asia, incat pretiulu lui sa suiu la 5 fr. m. c. galeata séu cubululu,
2 metrete posisione.

Alta scire cercula prin cercurile profesorali, forte de dorit, cum
ca, ad. salariulu profesorilor se va mari pene la 700 fr. m. c. E in
adeveru de dorit, ca clasea invetiatorilor, carii sunt temeli'a si fa-
bicatorii barbatilor de statu, se aiba o data celu pucinu atata con-
sideratiune, ca in semnu de recunoscintia se nu sia parasiti si seni-
tati in starea de lupta cu castigarea trebuinilor sale celoru neape-
ratu de lipsa, pentruca se pote inainta progresele tinerimei cu inles-
nire mai mare si cu incordare ne avocata dela misiunea loru cea
primara. —

(E de insemnatu, ca starea profesorilor dela institutele din Un-
garia e preste totu mai favorabila; si unde se afla mai suptire nu se
dau uitarii bietii magistri, ci orcum li se imbunatatisce salariulu du-
pa cercustari.

In Ardealu in se merge lucrulu cu multu mai reu, cace afara de
gimnasiulu de statu celelalte gimnasii catolice preste totu sunt numai
anilate séu paspoiete; cace salariulu unui profesor, chiaru de ar fi
servitu elu si 30 de ani, nu mai ésse din cifra de 400 fr. mon. c., o
plata de unu servitoriu bunu la vreunu dicasteriu séu de unu diur-
nistu, dar' nu de profesor. — Ce e dreptu, ca pasi s'au facutu si
aci se se mai imbuneze plat'a, in se sero medicina paratur, candu ai
remasu peritoriu de fome. — Mai reu nu voru si nici chiaru Bla-
sienii. — R.)

TRANSCILVANIA.

Блажъ. (Din програма цимнасијалъ.) Domnul Тимотеј Шипаріч, капоник щи директоръ алъ цимнасијалъ а публикатъ прінтиаръ дикъ ши не апълъ школастикъ 1857 о програмъ, се ѿ маи къ дрентвълъ: „Аналеле цимнасијалъ“ де аїчъ, прекът се ѿ ши диптигълъ. Din ачелаш се афълъ, къмъкъ дн челе оптъ класе але цимнасијалъ din Блажъ алъ стъдиятъ ши алъ депъсъ ексаменъ 435 школарі, карій днпъ националитета лоръ спитъ: 433 рошънъ, 4 церманъ, 1 вугръ; еаръ днпъ конфесијоне 400 гр. впід, 33 гр. незні, 2 романо - католіч. — Класіфікація алъ фостъ 152 еміненъ, 204 де класа пріма (тіжлоці) ши 79 де класа секунда се ѿ слабі; еаръ стіпендиј дн вапі алъ трасъ нъмай 7 інші (Афаръ де ачеіа карій алъ пънъ престе тотъ апълъ din векеа фундаментъ?) — Ар фі де допітъ, ка къ ачестъ окасіоне се се фіе потвът афла дикъ ши нъмърълъ семінариштілоръ клеріч (кам 50 інші дн 4 класъ?), прекът ши стареа класелоръ портала, пептръ ка съ се потъ къпоще днпр'о съмъ тогалялъ нъмърълъ алъ тінерітіи школаре тарі ши тіч; се дълпъсъ къ сокотела, къ дн портъ дикъ се афълъ ла 300 школарі; прін вртаре нъмърълъ тогалялъ ар фі опі ши къмъ дндоитъ din че ачелаш ера днainte къ 9 — 10 de ani.

Професоръ цимнасијалъ спитъ 11 інші ши стръбордъ 1. Матеріїле пе каре Dn. директоръ цимнасијалъ ле трактэзъ дн аналеле сале дн літба латінъ спитъ:

I. De nomine valachorum gentili. (Деспре нъмеле националъ алъ рошънілоръ), днгръ каре аратъ къ темеіръ пітеросе, къмъкъ рошъній къ totъ дрентвълъ се къвіне а се нъмі де кътъръ неамъріле стрънне романъ, еаръ пе валахі.

II. Horațiana. Dn. директоръ а datъ престе впъ фрагментъ de manuskriptъ стръвекі, пе тембръ, din картеа поетвълъ ромуанъ Орациј, ачеа дисертъчнє фіе пільчере таре тутъроръ ачелора карій се окъпъ ши къ скріторі класич.

III. Descriptio nummo:um gymnasii. Din ачеа дескрипціоне се веде, къ колекціоне нъмістматікъ днчепе а се днавуџи не'пчетатъ.

IV. Ad tabulas ceratas. Деспре ачеле табле черате din зілеле ромуанілоръ античі къпринзеторе de incipitъ c'аš ворвітъ маи тълте дн a. 1855.

V. Chronicon. Адікъ днръмпльріле цимнасијалъ дн anii 1855/6 ши 1856/7. —

— Кореспондинга din „Oest. Z.“ дататъ din Мэръш-Ошорхеі 25. Івлі, спитъ тітъ: Dekderepa elementvъlъ вугръскъ, спитъ din Фіръ дн пъръ аша:

Днлълъ днтръ реквосквълъ поштръ поеді, Dn. L. Medieș, преятъ реформатъ дн Deejъ, траце о паралель днтръ бісеріка вугръскъ ши чеа рошъніскъ дн Apdealъ (NB. кореспондингtele пе дъ потъ карактерістікъ бессерічлоръ, чи нъмай потъ цепераль de бессерікъ вугръскъ ши рошъніскъ. — Р.) ши афълъ къ пърре de ръѣ, „къ еlementvълъ вугръскъ е дн таре dekadencъ, фіндъкъ нъмай дн превітъра Deejълъ c'аš слейтъ 22 de napoxilъ вугръштъ, аі къроръ фіе попоренъ пе маи ворбескъ пічъ впъ къважтъ вугръштъ, чи нъмай рошъніештъ, прін вртаре еї черчетъшъ ши бессерікъ нъмай рошъніскъ“, ши „її ръспікъ пърреа de ръѣ, къ ачестъ dekadencъ терце фъръ днтрърътперае totъ спре маи ръѣ. —

Пе кътъ штимъ, о асеміна пропорціоне се аратъ, лъндъ афълъ съкіміа, маи дн totъ Apdealъ, даръ маи въртосъ дн превітъра Оръштіе ши а Бълградълъ. Аста е дн totъ касвълъ впъ ръѣ, къчъ пе de негатъ, къмъкъ попорітіа вугръскъ а Apdealъ, din каселе челе dinainte de Марциј (але спретаціе) е къ тълтъ маи днкітатъ дн десволтаре de кътъ чеа ромуанъ. Упъ крескътъ а попорчънє вугръштъ дн Apdealъ пе de темвътъ, ачеста добедеште деажънсъ історіа антимарціа а ачестеї цврі, къндъ оршікъ вугрълъ ера превітъ дн орче прівінцъ рошънілъ*).

Декъ атвпчъ пе се пътъ, ка еlementvълъ вугръскъ се дебінъ прекътпътіорів спитъ репорте челе фаворітіоре de атвпчъ (апробате ши компілате) къмъ с'ар пътъ акътъ, къндъ дн праксь се афълъ днтръпать егала дндрептъціре а националитетілоръ**).

О скъдере не'пчетатъ, о контопіре а еlementvълъ вугръскъ дн Apdealъ дн фаворіа челі рошъніскъ пе пічдекът de do-

*) Кіаръ ка ши акътъ дніре еї snde се афълъ ла о іасле, totъ рошънілъ е челъ реператъ.

**) Ба а jndicid salitciilorъ Dle, къче националитетіле пе фітгрэзъ къ пічъ snš дрептъ ка atare, ши de ap фітгрра вна, с'ар къвепі ши чеілалте асеміна, de ns кътва ши маи таре фітграре; о националитета асціриакъ екісітъ акътъ ши апои еlementvъле дрептіче снnt нъмай, ка indi-
cide, погрълъ консітітіве але таре ачеста националитетілъ днкітате пе прінципілъ чентралісіръ, еаръ ка пе чела алъ конфедерачнє.

рітъ. Din контръ сокотімъ, къ съсініреа лві (къ контопіреа еlementvълъ ромуанъ дн челъ вугръскъ?) е de ліпсъ din маи тълте темеіръ. Din темеів історікъ, топографікъ ши конфесіоналъ пічъ еlementvълъ вугръскъ дн Apdealъ, пічъ челъ din Вугаріа дні въдата вродатъ разімълъ съвъ — пъпъ къндъ маи рошъніе елъ еlementvълъ вугръскъ — дн еlementvълъ славікъ се ѿ латінъ, чи totъ-
девна дн челъ церманъ (апои аїчъ пе фіе пічъ о ліпсъ de літ-
тлціреа еlementvълъ, чи нъмай de контопіреа лві дн еlementvълъ церманъ). — Днфлъпца бісантіп требі днкъ дн сековълъ алъ 11 спитъ гъвернълъ domnipei din каса Apnadianъ се фактъ локъ челеі цермане! Аша о репеітъ, къ о dekadencъ а еlementvълъ вугръскъ дн Apdealъ пічъ днпр'онъ касъ пе e de dopitъ. Чеа че e маи de ліпсъ, спре а днквпціора превічереа еlementvълъ маи тікъ вугръскъ дн челъ маи таре рошъніскъ е: ка дн локъ de театръ ши алте екісітенде але еlementvълъ вугръскъ дн Apdealъ, каре пептръ акътъ пе гарантéзъ піміка, кость тълтъ ши пе фолосекъ пічъ оють, ши каре totъші претіндъ ши челъ din вртъ вапі алъ попорчънє чеі браве, каре лесне e de ліпсъ-
фледітъ, съ се pedіche дн локалітъціле вугръшті ашепінцате къ decisaціоналіса ре школі попорале. Къче къ преодії чеі маи віне саларісація попорвлъ пе преа віне дн kontaktъ аша decă, къмъ віне тіперітіа — сеітъца попорвлъ — къ даскалії съ. Нъ пегътъ ноі днфлъпца театрълъ дн пласа чеі маи кълъ, дар 20 de театръ ши о сътъ галері дн Клжъ пе се афълъ дн старе а ре'пторче пе впъ сінгъръ вугръръ ромуаніатъ дн черквълъ Deejълъ. — Театрълъ пе ажътъ аїчъ скъпа еlementvълъ къндъ се контопеште. — Чі шкіоле попоралі. —

,,Дн вртъ пе афътъ сіліді а днфлъпта асердіоне чеа плъкътъ а впора, къ адекъ вугрій алъ а'ші тълціті есістінда националітъції сінгъръ нъмай се ѿ чеа маи таре парте протестантісълъ. Ар фі nedрептъ къндъ чіпева ар зіче, къ сасвълъ превітъ дн Apdealъ ар фі маи підінъ днфлъкъратъ пептръ националитета церманъ, декътъ католікълъ din Салцвргъ, ши католікълъ бавареълъ маи підінъ декътъ превітълъ превітълъ пресіанъ; Хзепотълъ се ѿ кіаръ ши ієраелітълъ din Франца пептръ глорія национе сале маи підінъ ліпсъфледітъ де кътъ стріктълъ католікъ Брестонеанъ ш. ч. л. Ліпі каде, оршікъ, фортъ ръѣ, къндъ фіе дн че трéбъ се ѿ късъ ва фі ачеса, еар' маи дндеосебі я днтръвъріле літвістіче, скоте чіпева пречеленда кътъреі се ѿ кътъреі конфесіоні de сінгъръ тедічинъ пе тауетълъ цврітъції, пептръ а съсініе националитета. Totъші ка съ фітъ дрептъ пе лъпгъ аdevеръ треіе съ търтърісълъ, къ вугрълъ католікъ къ піміка пе маи підінъ днфлъкъратъ de ізвіреа ши авнегареа са пептръ літвъ ши националітате, de кътъ вугрълъ превітъ, ши днкъ астфелъ, кътъ дн Вугаріа кіаръ клерълъ католікъ е ачела, каре din векіме ши пъпъ ши астъзі адвъче челе маи тарі жертве пе кътпвлъ інстітуторъ коменълъ фолосітіре ши апои дн Apdealъ Fortezъ чеа маи таре парте сім-
вреліе еlementvълъ вугръскъ кіаръ съкій католіч.“

Ачеста е къпріовълъ репатітіе кореспондинг, каре се веде, къ пе 'ші а върсатъ totъ чеі заче ла initъ. —

УНГАРІА. Din komітатълъ Бекеш, дн Августъ. Сът маи віне de 15 anî, de къндъ къважтълъ „Commassa:io“ съна прін тóте жърнаде, прін тóте аднпъріле воірещті (ma:cales congregations) тріестрале din ціпітъріле Вугаріе ши але Трансільваниј. Къ тóте ачеста чеі маи відіні фіші пътіа фіе о ідеъ лътвірітъ de лікъръ челъ маи вшоръ de прічептъ. Есте днпсъ впъ лікъръ престе тъсъръ греѣ ши тортърътъ, а вои съ ворбешті орі съ скріи пептръ бтепі съфлетеште орбі din паштєре, пептръ бтепі тржнадай, къпъдіна кърора пе паште пімікъ дела сінеші. „Мыі отвле, скітъді орі bіnde'dі пътшітъріле din 10 — 20 пърді але хотарвлъ ши кътпъръші, аднпъділъ пътіа ла впъ локъ дохъ, тълтъ ла треі, коммасеазъ! Ресътътъ ва фінекъвжтартеа червлъ престе економія ши фаміліа та.“ — „Нъ се пітіе, пе врѣдъ, пе тъ прічептъ, пе тъ ласть алді.“

Дестълъ къ асеміна decvіnірі днчептъ зіреѣ ши престе totъ. Атвпчъ дн ачестъ komітатъ, кътъ ши дн челе днвічіната пропріетаріи тарі ши тічі факъ че факъ ши дні коммасеъзъ тошиле ла къте впъ локъ. Че e дрептъ, ръпортъріле къраріале апъкаръ а се реглъ къ totъаджънсълъ, прін вртъре днлесніреа есте фоарте таре днданъ че фіекаре отъ штіе че есте алълъ. —

Дн ачесте ціпітърі еаръш днчептъ а се днтвълі хоціи de дримвръ.

Токта ши дн орашвлъ Чаба се фікъръ кътева лотрі zioa таре, днкътъ стаі съ днкремепешті de кътезареа ачелоръ фікътърі de реле.

Сечерішвлъ а ешітъ маи престе totъ ввпъ. —

АДСТРІА. Wiena, 10. Августъ. Штірса че черквълъ прін жърнаде, къмъкъ Адстриа ар фі pedikatъ превітъ дн контра апълърі. алецеріоръ дн Moldova, съ скріе, къ e neadevърътъ, пептръкъ солвлъ австріакъ дн Константінополе а прітітъ opdine din Wiena, ка съ се портъ дн кавеа ачеста къ ресервъ ши днпр'о пъсъчнє обсервътъръ, фіндъкъ пътіа Пордії і се къвіне лікрапеа

deadpentълъ. Апои ачёта се веде шi din репортълъ амикалъ ка-
ре'лъ обсервъ б. de Бъркенеi къз гр. Бълъ дн Biena да а къреi
дinea de ерi се афла шi б. de Бъркенеi.

Маiestатеа Са Імператылъ съ ва ре'пторче дн Biena дн 15. Августъ, ші дн 24. өарші днші ва континга къльтория дн Өнгария. —

Biena, 16. Августъ. (Конгресъ статистикъ.) Пентръ ачеи преа пъдній бченій фивъцаці ші лгтіпаці, карій къпоскъ че ва съ зікъ статистіка ші кътъ de таре есте фпсемпътатеа ей фп віеца статылъ, фп прівінцъ фінаншіалъ, комерчіалъ, індустріалъ ші таі въртосъ фп прівінда кълтюреі челеі адвѣрате фачетъ къпоскътъ, къмкъ ла Biena се ва deckide фп 31. Августъ въпъ (алѣ треілеа) конгресъ інтернаціональ пентръ статистикъ. Dn. министръ алѣ кошерчілъ кавалерълъ de Тоггенбургъ ші Dn. шефъ de секціоне ші diректоръ алѣ статистичеі adminістратіве баронълъ de Zögnig, бърватъ de ренште, воръ kondычъ таі de апропе лгкръріе конгресълъ. Програма каре ва фаче сімъбреле конгресълъ констъ din 14 пнптрі ші пентръ къпоскъторі е форте інтересантъ.

ГАЛИЦІА. Летбергъ, 8. Августъ. Актом къндѣ ші къпі-
тала Галицієї прип лініїле дрѣмѣрілорѣ де Ферѣ ұнчепе а се а-
пропіе de noi, къндѣ ші de алтшінтреа de къціва апі ұнкбче ұн-
чепѣ a ni ce фаче тай қыпоскѣть, се қывіне a не фаче о ідеѣ
тай өзпічікъ decspre ачееаш. Ка че ұноетпѣтате аре Летбер-
гълѣ (Леополе) ұнltre четъділе тарі але топархіеї австріаче се
піоте қыпощте ші din ачea ұнпредійрапе, къткъ ачea четате аре
тошії (але четъдії, нѣ прівате) ұн предѣ de 4,369,000 ші къ-
піталь ұн бапі 700,000 фр. т. к.; къндѣ Прага, къпітала Бое-
тіеї къ есте тұлтѣ тай попоратъ, нѣ аре тай тұлтѣ ка $5\frac{1}{2}$ мі-
ліоне, әаръ Брѣкпѣ къпітала Моравіеї 2 міліоне, Триестгълѣ $1\frac{1}{2}$
міліоне, әаръ Мілангълѣ пътai 600,000 фр. т. к. Венітвілѣ ап-
алѣ ұн Летбергъ состе 365,000 фр. т. к. чи къ атъта нѣ се а-
жыпце ла коперіреа пенгутърателорѣ спесе котыпаме, ұнкътѣ ко-
тунітатеа се възѣ сілітѣ de a фаче mi ne anзлѣ ачеста о арзп-
кътврѣ de врео 60 міл. фр. топ. к. асупра дѣждѣі локвіторілорѣ.
(О певоіе ачеста, каре се ұнтажтпль тай ұн тóте четъділе
тарі.) —

Дін Бєковіна. Се скріє жврпалвлі „Wand.“ dela 14. Ахгустѣ, къ дн ачеа церъ се веде о некрэзатѣ осесіре днтрѣ колопіштї петці, карї свит тшлтѣ маі прічепці, маі тшпичі- торі, маі вѣстрѣторі, ші днтрѣ векї локкіторі ротъні, карї арѣ фі маі тжпідї, маі лепеші, маі прѣдѣторі, еаръ къ deосесіре бедіві, дн кѣтѣ маі ла зртъ дшл тшпіпкъ ші веѣ пе ла жідові ші алції totѣ че аѣ дн кэрте, маі ла зртъ вкндѣ ші тошибра, еаръ апої ажкпгѣ олгі ла швабій чеї dештепдї ші богаці. Мер- гїндѣ вара пе кѣтпѣ, днданѣ поці квпоще дѣкъ компна еосте петцескъ орі е ротънпескъ. Ш. а. ш. а. —

Cronica straina.

ЦЕРМАНИЯ. Оно че diconțtorile се фъкът акът казса ротъпилоръ din Orientъ пептръ дипломадие, аша зиче „Nat. Zeit.“ Моралът есте ачеста: „Аместекълъ дп казселе ротъпилоръ о'афъ фъкътъ акътъ, дъпъ кътъ се скитваръ лякрърите, ка о тортъ дп тъпиле Франдъеши але Ресиел, каре стъ тотъдеащна гата (дъпъ партите) ши пептръ вънълъ ши пептръ алътъ спре а'шъ стърче валбре претенципилоръ ши спре а се оппъе ла претенципиле челвъ-лалтъ. Де къте оръ ва вреа вна dintre ачестеа дъзъ пътери а се апъка de вр'о чеъртъ, ле стъ deckisъ калеа а о дипчепе не ачес-та dela ротъпъни, аша терще лякрълъ къаръ dela дипкеиераа пъчи, къче dipломадия ачесторъ дъзъ пътери душъ пънъ не провъ пътери-ле прекъмпъпърий сале. Мъкаръ de ар причепе ачеста валахъ, къ атвънч преваленца dipломадией о'ар дипбръдоша къ чивилисареа лоръ ши къ феричреа въйторълъ лоръ пептръ о алапцъ ши ляпгъ, де-кътъ форъ челе de пъпъ акътъ къ сънице стръйнъ. —

ITALIA. Capdinia. Дела поліція din Париш еаръши прітіръ органеле піемонтеze але губернаторъ диштипцърі побе, къмкъ ачеса ар фі датѣ престе алте плане dea ресквла еаръши тотъ Italia пептъръ лібертате, ші че е маі плъквътъ піемонтези-лоръ в штіреа, къ Наполеонъ а копчесъ Capdinieі предапеа пла-пльзъ de фортифікареа Александриеі, каре ера проіектатъ съптъ імперізълъ лъ Наполеонъ прітвълъ, ші каре се цінеа дн архіва фортифікъчнене франчеze ші се дenerъ днаінте de ачеста de маі твлте орі. — Дн провінціе нордічесе се дннталлескъ bandeme прип Italia, кіаръ ші Gazeta de Міланъ скріе, къ ходіеле ачелоръ bandе факъ тутъ фрікъ ші стрікъчнене. —

BRITANIA MAPE. London, 14. Августъ. На каса де
жосъ сесізnea de нопте се скълъ Л. I. Ръселъ ші опътнъ зпиреа
дп Прінчіпате обсервъндъ, къ Англія ші Австрія аѣ апромісъ
Пордї къ о ворѣ апера de консеквінде, дѣкъ ea се ва фтпро-
тіві ла апълареа алецерілоръ. Палмерстонъ респунде къ аватері

ші реоерве. Квпрісвль респнисвль лві Л. Палмерстонъ дн каса
де жосѣ дн 11. Агзотѣ днѣ штішѣ, шаї адавемѣ пътаї, къ ші
Л. Кларенданъ респнисе дн каса de схѣ дн 13. тотѣ дн сен-
свль лві Л. Палмерстонъ, къ Фѣкъндссе атътеа перегларітъ дн
алециріле din Moldova Англія пріеште ші рекоміндѣ анкларса
лорѣ, фіндкѣ с'аѣ фѣкѣтѣ дн контра днцелесвль фірманнві din
зртъ алѣ Пордїї. —

Скандинавія, 3. Августъ. Експемпль юсселвлі орієнталъ а флюїдатъ твлтъ фінріжіре дп губернії Свдії ші алл Норвегії дѣ о евентуаль інвасіоне а Рсієї. Губернія даръ се анаткъ къ тѣрі къ пічбре а'ші реорганіка ші а'ші фтулді армати ші таріна; ба, чеса че дѣ препенсіј де твлтъ темпере, ші фортьреце се фактъ ші се фундърескъ дп межах Свдії ші не шар-цінеа Марей балтіче. Двпъ твстри школеї шілітаре франчезе де пшкадъ ла центръ dela Vincennes се рѣдікъ ші аічі о школѣ, дп каре се каліфікъ о твлдіте de оїнірі. Тотъ реставрае арматеї съ факе по пічорѣ французескѣ ші дп топітбреа дѣ тз-пхрі чеа реномітъ dela Фінспонгъ ші Акерѣ, үnde конкагрѣ dela тобе арматеџе европене ацендї, се тврпартъ пытай дп апкъл трекватъ 71 тупрі de ботве, але кърорѣ батере ажніце престе 10,000 коці сведічешт.

Планы віреї Danimarceї къ Skandinavia се пітреши ші популарісевъ актъ май твлтъ декътъ totdeгна, ші жвімеа се креще фтьетатъ de entscіствлъ віреї, дн каре цінъ, къ стъ паладівлъ състърій църлоръ ачелора дн контра евентзелоръ invasівпі.

Roscia. О кореспондинցъ дела Петерсбургъ репортéзъ къ гвардия рускъ се педвче къ 30,000 фечорі, ші рециментылъ нерде 4 колонелі педвкъндьсе ла 800 бърбаци. Се скрие, къ е провабилъ, ка тóтъ армата съ ее педвкъ. Рециментеле де кавалерие съпт педвсе ли кътѣва, тръпеле де ресервъ съпт десфъкъте про формъ, колониеле тилтаре аж днчетатъ а авé днсемпътатеа са. Тóтъ сфара de педвчере ціншеште ла о демпстръчие фадъ къ Европа, къткъ Roscia о'а лъсатъ de планеле де а фаче къчерірі. —

Днръ о штре din Калішъ din 9. Августъ потавілтъділе ті-
літарі, каре фундасеръ Европа dela функеіереа пъчій фп кобе,
се пеадынъ фп Петерсбургъ, еаръ педччереа арматеі се de-
minte; din контръ се тай факъ ші се тай фъкъръ толте ші а-
фундъ тъеторе фуневпътъдірі фп арматъ. Саѣкъ pedikatъ de ноѣ
баталіоне de въпъторі алеши, къороръ съ нз ле тінтъ пыштиле, ші
ачеста е штре посітівъ, къ е отържію, ка съ се педиче 36 de
баталіоне въпъторі de ачештія ші атътеа компанії, къте баталіоне
de лініе се афъ фп тотъ Rscia. Аета ворбеште дествлъ пептръ
непрепечталъ Rsciei. —

— Ли Чёркасія с'а апекатъ къ тѣні къ пічоре de a суп-
жъга пе Шамілъ, пе каре'лъ лївінсе акътъ ли врео дозе пекктрі.
Шамілъ лисъ ізте се штіе рекълеце ші de ноѣ бѣтъ пе рѣші.

ЦЕАРА РОМЪНЕАСКЪ ШІ МОЛДАВІА.

О кореспонденцъ фаміліаръ секретъ.

„Oest. Zeit.“ пълкъ пеште кореспондинце секрете, деспре каре се пълкаръ тълте штиръ, къмъ ар фи декоръ липре фамилия Воропиденъ ши ръденъ ши къ еле de ши форте секрете ар фи къзътъ ли тъпиле въницистълоръ, кари се фолосиръ de еле пънъ ши не да Париж.

„Oe. Zeit.“ скріє, къ ачестеа ѡр фі пътai пеште фржпце-
тажпте, кам аша дзпъ кът плъквръ еле а фі пъблікate партітей
зпіоністиче. Ҳртътoreле съпt ачеле коресondinge, каре ле пъ-
блікътѣ пътai центръ інтересовъ історікѣ:

Фржншетжитвлѣ зпей ешісто іе а D. C. Мъсвръс (солвлѣ Тр-
чіеї ѧн Аnglia) кътръ Кытмъкатвлѣ (Boropidi):

„Губернътожптулъ е дн контра зпіреї, de ачестъ пози
те дндои. Аци спві дн секретъ, къ дн обіекту ачеста с'ав-
тръмісъ de квржандъ інстръкціоні ла комісаріалъ епглезъ дн Бз-
крешті (каре 'ті е амікъ), ші Ееч. Та веі bedé дн скртъ ре-
султателе інстръкціопілоръ ачестора.

Есч. Та аї реопнпс ю консвілор ю Францеї ші Присієї Фортевіне; Дв. нз пытai къ авръці фрептъ ла ачеа, чі ші даторінцъ. Ера облігъчуне Есч. Тале ка шефъ алѣ Прінчіпатвлі автопомпъ а респінцю пеленгітвлі аместекъ алѣ стрыпілор ю пегодуле din-льяптръ. № е віна Есч. Тале, дékъ ачешті doi консвілі с'аѣ бъ-гатъ пе cine пебгнеште լптр'о пысъчуне фалсъ, din каре гъвер-пеле лоръ нз і потъ скоте декътъ къ рекістареа аченділор ю лоръ. Дékъ ачеста съ таї амънъ ші дékъ еї լші լптилескъ, къ'ші воръ пытэ լпчуне de поյ լптревенічуне, респінсюлі Есч. Тале чељъ тезосъ ші стереотінъ е кіаръ біневолітъ; олѣ ва серви de antidotъ ѹп контра фрігірілор ю аместеквлі. Сып конвінс ю Порта լці ва шті предзі сервіцеле — ші нз'ші ва супттраце са-тісфачереа терітатъ ѹп кореспондинде пыртате къ ea ла орче-аите լпсіржъхі пічл.

Есч. Та ка Къимъкаташ алă Moldovei Тe веi съпъте гъвернълві съпремъ ші ачеста е о облегътите съпътъ. Даръ токма пептръкъ ешти шефъ Принчипатълві агтопомъ ші deodatъ боиерів moldovanъ, требе същі думпішети деторінда кътъ царъді ші дъндъсе окасіне се процві Пордій, къ челъ таi de фрънте прівілеї din векіme (ab antiquo) алă Принчипателоръ е ексистінда агтопомъ а Moldovei ка Принчипатъ deoceбітъ. Верче отъ дрептъ ші пречепъторів ва требві пътма съ Тe стімезе, къщі ціні де облегъчпеа иксъчпеа ші а сімімінтелоръ патротіче, а съодінѣ бъплъ ачеста експтъ neatincъ, каре 'ді са дикредінгатъ, бъплъ агтопоміеа ші а фундаментълві просперърі війтбре а църї Dтаle. Еш тъ дивоіескъ не diminъ къ прочедереа Dтаle, ea e ачеа, не каре ші требві съ о обсервейз не війтбре.

(Ba үрта.)

Iаші, 1. Августъ в. „Gazeta de Moldavia“ не думпъръшеште үртътбреле:

„Съпетълъ тутъроръ клопотелоръ капіталіеи аш анонсатъ ші а лоръ еко аш репетатъ дн тутъ Moldova, пердереа чеа пејптоктітъ каре чёркъ клерълъ ші патріа.

Преасфінц. Са Мелетіе Iстраті, епископъ епархіотъ de Хшшъ аш ръносатъ ері ла 2 бре diminéцъ, днъ данделънгатъ ші греа пътіміре, неажынгъндъ днкъ ла 40 de anі аі відеи сале. Литомржптареа съ ва фаче ла Хшшъ къ тоатъ помпа архіе-реаскъ. —

— Есч. Са Принц. Каймакатълъ N. Конакі-Вогоріди аш пър-ческъ аалгаіері diminéцъ спре а фаче дн цінътвріле цереf дежоскъ о ревісіе adminіistratівъ къ твлі adiastanu. —

— Шкóла тілітаръ din Iamі, а къріа базъ с'аš фостъ пъсъ ла 1855 пріп днгріжіреа D. тажорълъ D. Acaki, съв агспіціїле шефълві de оасте репосатълъ актъ Костакі-Болдэръ, аш къпътатъ а еї актваль органісаціе дн кърсълъ Каймакатълъ Лог. Teodorъ Балш, пріп локотен. de шефълъ de оасте D. кол. II. Скліті, ші с'аš дескісъ дн 20. Деч. 1856.

Кадеїї карій аш фреквентатъ кърсълъ регълатъ ал шкóлеи, аш депсъш іері відъ ексаменъ пъблікъ дн фінца Есч. С. Dn. Мавро-кордатъ шефълъ оастеї, а штавълъ тажоръ ші а діректорълъ Dn. колопелълъ Філіпескъ, пріп коплъкрапреа професорілоръ DD. тажорълъ D. Acaki, къпітапълъ Adrianъ, лайтенантълъ Martino ші Севескъ. D. тажорълъ Acaki, професоръ de математікъ, днънчє дн сквртъ алокадіе аш експъсъ фолбеле днвъцътвріе тілітаре пептръ оштеанълъ рошъпъ, ші історікълъ ачестеї школі, аш datъ елевілоръ таi твліе проблеме de математікъ, теоретікъ ші практикъ, каре ле аш deслегатъ къ льтвріреа чергътъ, днънчє ачеа еї аш ресолватъ къ съкчесъ квестії de тактикъ ші de історія тілітаръ, традате de D. капітанълъ Adrianъ, ші дн зратъ елевілоръ аш продсъш плапврі топографіче ексекътате съв direkciia Dn. лай-тенантъ Martino, апої D. къпітапълъ Adrianъ аш рекапітлатъ фолбеле каре офіцері рошъпъ сълт кіемаді а adъче патріеї пріп днвъцътвріа къвенітъ каріереи лоръ, къчі de amъ, днънчє трактатълъ de Паришъ, ну пътма тъпципераа полідіеї din пънптръ, че ші наза дъреи ва фі днспърчіпараа арматеї постре.

Есч. Са шефълъ арматеї, тарторъ вінъ ресътатъ атътъ de твлдътіторъ пептръ о спокъ аша de сквртъ, ші апредсіндъ зе-лялъ DD. професорі аш біневоітъ але търтврісі а са реконюшін-цъ ші а днкърала пе елеві днпърдінгълъ кърці фолосітіре ас-пра артеї тілітаре пъбліката дн літва рошъпъ.

Трекъндъ апої дн сала de арте, елевілоръ с'аš продсъш дн гладіатвра къ спадъ ші къ еспадонъ, съв direkciia Dn. професоръ Сівлі, таістръ de арте, ші аш ведератъ ші дн астъ арте о гі-бъчіе вреднікъ de мірапре. —

Iаші, 22. Івліш в. „Gazeta de Moldavia“ не таi думпърътъшеште ачестеа:

Сърбътоареа Съптулъ Iie с'аš челеbrатъ Съмътва трекътъ ла Iаші дн Бісеріка чеа тікъ, че поартъ пътеле ачелъ съптулъ ші каре е атърнатъ de Monastіреа Быхалпіца, вна din челе дн-вдціте, din авзълъ пътіе гречешті. Астъ сербътоаре каре се пе-тереште къ коачереа поателоръ, се сепніалеазъ пріп o datinъ антикъ, днпре каре крідінчіонії депнъ дн Бісерікъ дрептъ прос-фора днріга поателоръ, спре а къпътта вісерічеаска віпекъвжтаре таi пайнті de a серві de тъпкаре. Дн астъ zi с'аš пътітъ admіра днбельшгареа фръкелоръ de florі къпънате ші а лоръ віпъ квалітате, че есте таi къ самъ ресътатълъ апо-тімпълъ фаворавілъ, de кътъ а кълтврі. Дн астъ zi аш ажъпъ ла апо-цевълъ съв, форвлъ de Фълтіченъ, челъ таi днкътвріоръ пріп тран-акціе сале комерчіале къ стрыпні, ші каре аш статорпічітъ чеп-тврълъ съв дн астъ політіе търціпеапъ дн локълъ Съчевеї векей капіталії а Moldovei.

БІБЛІОГРАФІЧ.

Спре а фаче десътълъ дорінде таітора, вомъ пъбліка din къндъ дн къндъ опріле ешітъ пътъ актъ дн літва рошъпъ, днънчє кътъ се афль ачеле de віндътъ ла лібрерія

Д. ГЕОРГІЕ IOANIDĂ

дн Букрещи,

дн strada ліпсканілоръ Nr. 24, днънчє каталогъ din 1857.

Бібліотека літераріе: Ачеасть бібліотекъ апаре апбалъ дн 300 а 350 колье тіпъріте, не хъртіе фрътісъ веліпъ форматъ дн октаво ші се компактне totdeasna din оперіле челе таi але а авторілоръ контімпорані, din каре челе таi твліе ші імзотрате. Предълъ апонаментълві не відъ ană este de 86 сферці дн бро-швръ ші 102 легатъ.

Din ачестъ бібліотекъ а ешітъ пътъ актъ de съв тіпаръ:

1855. — 1857. Серія I. компактъ de:

ЛЕЛІА, de George Cand, трад. de D. N. Nenovіch, 3 вол.

АРТОРЪ, de E. Sue, трад. de D. П. Тевлескъ, 3 в.

МАЗПРАТ, de G. Cand, трад. de C. Andponikъ, 2 в.

MONTRÈVECHE, de G. Cand, трад. de A. Deptmann, 2 вол.

NATZEZI, de Chateaubriand, трад. de I. N. Шоітескъ, 3 вол.

MATILDA, de E. Sue, трад. de Г. А. Баронzi, 4 в.

GIL-BLAS, de Le Sage, трад. de П. М. Жеоржескъ, 4 в.

1855. — 1857. Серія II. компактъ de

Містереле Інкісідеї, de V. Féreal, трад. de П. М. Жеоржескъ, іллюстр. къ 10 гравврі, 2 вол.

Іакобіні ші Ціропонініл саš кавалерълъ de каса рошіе, de Dymac,

трад. de Г. А. Баронzi, 1 в.

Фіданцата de Ламертоор, de Walter Scott, трад. de Баронzi, іллюстр. къ 10 гравврі, 1 вол.

Рецина Маргот, de A. Dymac, трад. de П. М. Жеоржескъ, іллю. дн текотъ къ 94 гравврі, 3 в.

Пажолъ, дела I. Араго, трад. de П. М. Жеоржескъ, іллюст. къ 24 гравврі, 2 в.

Чеi патръ зечі ші чінчі de A. Dymac, трад. de Баронzi (зрішаре ла Рецина Маргот) 3 в.

Історія Moldo-Pomanieї, гъсітъ дн таіскрісъ дн Сфілтеле то-

пъстірі Kozia ші Шербънешті, 2 в.

Дн 1857 — 1858 се ва пъбліка серія III. Ачеаста се ва компактне ка ші пречедентеле de 300 а 350 колье тіп. не хъртіе фрътісъ вел. форматъ дн 8. din зврацеле:

Іеззідії, de A. Arnould, іллюстр. къ 20 гравврі дн оделъ, фіпе ш

30 дн текотъ, 4 в.

Контеле de Monte Christo, de A. Dymac, іллюстр. дн текотъ къ

315 гравврі, трад. de Баронzi, 10 вол.

Ivanhoe, de Walter Scott, іллюст. къ 36 гравврі, трад. de П. М. Жеоржескъ, 2 в.

Парадіозлъ передвтъ, къ 24 гравврі.

Граціелла, de A. de Lamartine, ші алтеле пътъ ла комплектареа кблелоръ фіксате.

Алте скріері інтересантъ ешітъ de кържндъ de съв тіпаръ: Гречія ші інсірекціїле еї. — Корина саš Italia. — Респектълъ авторітъцілоръ стабіліте.

Съв тіпаръ: Трібънілъ секретъ. — Історія съкчітъ а Ромеї ші а імперіалъ Константінополе. — Ляптеле ші вітежіле ла Mixaіs вітесаілъ, дн поесіе.

Днънчє каре се ворѣ пъбліка съкчесіве: Жідовълъ ретъчіторъ, каре а ші днпратъ съв тіпарів, de E. Sue. — Ресъблівълъ ші чі-вілісіадіа. — Містереле Парісълъ. — Ляптеа днaintea креації. — Метоареле Докторълъ. — Челе шапте пъкате de тоарте. — Історія Inkisicії. — Фісіологія търітацилъ. — Історія рево-лугівії франчезе. — Demnitatca отвілъ. — Інсірекціїліе Xineї. — (Ba үрта.)

Каресріле ла ворѣ дн 21. Августъ к. п. сіаš ашеа:

Аціо ла галвіні днпратътшті	7 ³ / ₄
” ” арцінтъ	105 ¹ / ₈
Лампратътшті 1854	108 ³ / ₄
” ” цехъ націоналъ din an. 1854	84 ⁹ / ₁₆
Овідіадіе металіче веќі de 5 %	82 ³ / ₈
Лампратътшті de 4 ¹ / ₂ % dela 1852	72 ³ / ₈
” ” de 4% detto	—
Сордіе dela 1839	—
Акційле ванкъзі	992

Аціо дн Брашовъ дн 22. Августъ п.:

Азрълъ (галвіні) 4 ф. 49 кр. тк. Арцінтълъ . . . . . 3¹/₄ %